

گزارش «فرهیختگان» از جدیدترین رتبه بندی ISC

در حوزهٔ مؤسسات پژوهشی

شاخص‌ها عوض شدجدول زیر و روشد

زهرا رضانی،خبرنگار گروه دانشگاه

انجام رتبه‌بندی اجزای مختلف نظام آموزش عالی از دانشگاه‌ها گرفته تا پژوهشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی با هدف بررسی وضعیت عملکرد یک‌ساله این مراکز انجام می‌شود؛ کاری که گامی مؤثر در تقویت فعالیت‌های دانشگاهی و پژوهشگاهی کشور به حساب می‌آید. پایگاه استنادی جهان اسلام هرچند از سال ۹۲ در حوزه رتبه‌بندی دانشگاه‌ها وارد شده بود اما از سال تحصیلی ۱۳۹۹–۱۳۹۸ رتبه بندی پژوهشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی را در دستور قرار داد تا این‌گونه تصویری روشن از حرکت این مراکز در

شاخص آموزش اضافه شد؛ هنرو علوم انسانی‌ها بالاترین سهم در ارزیابی

در این دوره از رتبه‌بندی از بین ۵۸ پژوهشگاه و مؤسسه پژوهی که مورد ارزیابی قرار گرفتند، ۲۸ پژوهشگاه در حوزه هنر و علوم انسانی بوده‌اند که نشان می‌دهد سهم آن‌ها از کل پژوهشگاه‌ها، ۴۹ درصد بوده است. بعد از آن پژوهشگاه‌های فنی و مهندسی با ۲۱ پژوهشگاه قرار دارد که نشان‌دهنده سهم ۳۶ درصدی آن‌ها است. بعد از آن نیز پژوهشگاه‌های علوم پایه و کشاورزی با ۹ پژوهشگاه قرار می‌گیرند. وضعیت هر کدام از این پژوهشگاه‌ها امسال در ۶ حوزه آموزش با ضریب امتیاز ۵ درصدی، پژوهش با امتیاز ۳۰ درصدی، فناوری و نوآوری با امتیاز ۲۵ درصد، مرجعیت و دیپلماسی علمی و فناوری با امتیاز ۲۰ درصدی و دو حوزه فرهنگ، اجتماعی و دانشجویی و همچنین مدیریت و بهره‌وری که هر کدام امتیاز ۱۰ درصدی داشته‌اند، مورد ارزیابی قرار گرفته است. نکته جالب اینجاست که در سال گذشته خبری از مؤلفه آموزشی نبود اما امسال پژوهشگاه‌ها در این معیار هم محک زده شدند. در این میان بد نیست به این مسئله هم اشاره کنیم اردیبهشت‌ماه سال گذشته وزارت علوم این‌نامه پذیرش دانشجو در مؤسسات پژوهشی را ابلاغ کرد؛ بر اساس آن مؤسساتی که الزامات مدنظر مانند داشتن حداقل یک عضو هیئت‌علمی با مرتبه استادی و ۲ عضو هیئت‌علمی با مرتبه دانشیاری را داشته باشند می‌توانستند اقدام به جذب دانشجو کنند. از طرف دیگر

برترین مؤسسات پژوهشی در ۶ معیار ISC کدامند؟

نگاهی جامع به رتبه‌بندی این دوره نشان می‌دهد در حوزه آموزشی با ۹ زیرشاخص از جمله تعداد هیأت علمی، تعداد محققان پسادکتری، نوآوری در آموزش، تعداد پایان‌نامه‌های دفاع شده، کیفیت دانشجویان ورودی، مؤسسات پژوهشی مورد ملاک قرار گرفتند، در این معیار سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران که در حوزه‌های مختلف هوافضا، محیط‌زیست، انرژی، سلامت توانسته اقدامات مؤثری را در برای کشور به همراه بیاورد، جایگاه اول را دارد. بعد از آن پژوهشگاه دانش‌های بنیادی، پژوهشکده نظر (هنر، معماری و شهرسازی)، پژوهشگاه رویان و پژوهشگاه‌های پلیمر و پتروشیمی ایران قرار می‌گیرند.

در حوزه پژوهش نیز که ۱۱ شاخص از جمله کمیت مدارک علمی، تعداد کرسی‌های نظریه پردازی، نقد و ترویجی، اثربخشی برون‌دام‌های پژوهشی در جامعه به عنوان زیرشاخص‌های ارزیابی قلمداد می‌شوند، پژوهشگاه دانش‌های بنیادی توانسته جایگاه اول را به خود اختصاص دهد، در حالی که این رتبه سال پیش در اختیار پژوهشگاه پلیمر و پتروشیمی ایران قرار داشت. موضوع زمانی جالب‌تر می‌شود که بدانیم پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی توانسته رتبه دوم پژوهش در کشور را از آن خود کند، رتبه‌ای که تا پیش از آن در اختیار پژوهشگاه رنگ بود. پژوهشگاه مواد و انرژی هم امسال از جایگاه پنجم سال گذشته به رتبه سوم پژوهشی رسید.

پژوهشگاه پلیمر و پتروشیمی رتبه دوم فناوری و نوآوری کشور

در معیار فناوری و نوآوری نیز ISC مؤسسات را با ۶ زیرشاخص مانند حضور در صنایع فناوریانه، تعداد اختراعات و ژن ثبت شده، تجاری‌سازی محصولات ارزیابی کرد که سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران همانند سال قبل، در آن رتبه اول را دارد.

پژوهشگاه پلیمر و پتروشیمی ایران امسال توانسته جایگزین پژوهشگاه رنگ در رتبه دوم شود. پژوهشگاه شیمی و مهندسی شیمی ایران هم

۶ حوزه آموزش، پژوهش، فناوری و نوآوری، مرجعیت و دیپلماسی علمی و فناوری، فرهنگی – اجتماعی و دانشجویی و مدیریت و بهره‌وری ارائه دهد. نتایج آخرین رتبه‌بندی صورت گرفته از سوی ISC نیز ۳۱ اردیبهشت‌ماه منتشر شد تا بر اساس آن برترین مؤسسات از بین ۵۸ پژوهشگاه و مؤسسه پژوهشی کشور مشخص شوند. بر همین اساس سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران، پژوهشگاه پلیمر و پتروشیمی ایران و پژوهشگاه دانش‌های بنیادی به ترتیب در جایگاه اول تا سوم کشوری قرار گرفتند. در این گزارش نگاهی جزئی‌تر به آخرین رتبه‌بندی پژوهشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی از نگاه ISC داشته‌ایم.

سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران همچنان برترین مؤسسه پژوهشی کشور

حوزه بین‌المللی‌سازی با معیار مرجعیت و دیپلماسی علمی و فناوری جایگزین وبه‌جای معیار اثرگذاری اقتصادی، امسال مؤسسات پژوهنی در معیار فرهنگی، اجتماعی و دانشجویی مورد ارزیابی قرار گرفته‌اند. در نهایت نیز خدمات اجتماعی، زیرساخت و تسهیلات جای خود را به مدیریت و بهره‌وری داد.

سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران همچنان برترین مؤسسه پژوهشی کشور
نگاهی کلی به برترین پژوهشگاه‌های کشور نشان می‌دهد که سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران همانند سال گذشته در رتبه اول قرار دارد، بعد از آن پژوهشگاه پلیمر و پتروشیمی ایران با دو پله ارتقا نسبت به سال گذشته قرار می‌گیرد، در حالی که سال ۱۴۰۳ این جایگاه در اختیار پژوهشگاه صنعت نفت قرار داشت. رتبه سوم نیز به پژوهشگاه دانش‌های بنیادی می‌رسد که تا پیش از آن، در اختیار پژوهشگاه رنگ قرار داشت. عملاً پژوهشگاه رنگ با یک پله سقوط به جایگاه چهارم رسید. پژوهشگاه مواد و انرژی نیز با حفظ جایگاه سال گذشته، در رتبه پنجم قرار دارد.

نگاهی جزئی به وضعیت پنج پژوهشگاه برتر کشور نشان می‌دهد با وجود اینکه سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران در حوزه‌های آموزش، فناوری و نوآوری، فرهنگی و اجتماعی و دانشجویی و همچنین مدیریت و بهره‌وری جایگاه اول را به دست آورده، اما در حوزه پژوهش به عنوان دهمین مؤسسه پژوهشی برتر کشور شناخته می‌شود. این سازمان در حوزه مرجعیت و دیپلماسی علمی و فناوری کشور هم جایگاه دوم را در اختیار دارد که نشان می‌دهد در حوزه پژوهشی و برقراری ارتباط با خارج از کشور توانسته آفتور که باید موفق عمل کند. از سوی دیگر نمی‌توان این مسئله را هم نادیده گرفت که سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران همانطور که از نامش برمی‌آید، سهم مهمی در انجام پروژه‌های مرتبط با صنعت دارد و قطعاً کسب جایگاه دهم در حوزه پژوهش از سوی این سازمان را باید به عنوان یک امتیاز منفی در روند فعالیت‌های این سازمان مهم پژوهشی کشور به حساب آورد.

پژوهشگاه پلیمر و پتروشیمی ایران که در سال ۶۵ با عنوان مرکز تحقیقات و توسعه علم و تکنولوژی پلیمر کار خود را شروع کرد با داشتن ۱۱ کارگاه و ۲۲ آزمایشگاه تخصصی، در حوزه فناوری و نوآوری توانسته جایگاه دوم کشوری را داشته باشد. این پژوهشگاه در دو حوزه آموزش و مرجعیت و دیپلماسی علمی و فناوری با وجود اینکه رتبه پنجم را دارد، اما در حوزه‌ای مانند پژوهش، در کل کشور جایگاه ششم را به دست آورده که با توجه به اهمیت و نقش این پژوهشگاه در صنعت یا لادستی مانند پتروشیمی نمی‌تواند چندان قابل قبول باشد. از طرف دیگر این پژوهشگاه در حوزه‌های فرهنگی، اجتماعی و دانشجویی و مدیریت و بهره‌وری به ترتیب جایگاه ۳۸ و ۳۴ را کسب کرده است. موضوعی که نشان می‌دهد این پژوهشگاه در حوزه مدیریت و بهره‌وری عملاً جایگاه قابل قبولی را ندارد.

سومین جایگاه کشوری هم به پژوهشگاه دانش‌های بنیادی می‌رسد. پژوهشگاهی که با هدف پیشبرد پژوهش و نوآوری در رشته‌های فیزیک نظری و ریاضیات در سال ۶۸ ایجاد و حالا در حوزه‌های پژوهش و مرجعیت و دیپلماسی علمی و فنآور به‌عنوان اولین در ایران به‌حساب می‌آید، اما در

سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران؛ درآموزش اول، در پژوهش آخر!

حوزه آموزش جایگاه دوم را دارد. در مقابل اما وضعیت این پژوهشگاه در حوزه‌های فناوری و نوآوری، فرهنگی، اجتماعی و دانشجویی و همچنین مدیریت و بهره‌وری قابل قبول نیست؛ به‌طوری‌که جایگاه آن به ترتیب ۲۰، ۳۴ و ۲۷ در کشور معرفی شده است. موضوعی که نشان می‌دهد این پژوهشگاه علی‌رغم دست برتر در حوزه پژوهشی، نتوانسته در حوزه مدیریت و بهره‌وری جایگاه قابل قبولی را از خود نشان می‌دهد.
قرارگیری پژوهشگاه رنگ که اولین بار در سال ۷۷ تحت عنوان مرکز تحقیقی پژوهشی ایران آغاز به کار کرد و در سال ۹۱ نیز به پژوهشگاه ارتقا پیدا کرد، در رتبه چهارم کشوری هم نشان می‌دهد که این پژوهشگاه در حوزه مرجعیت و دیپلماسی علمی و فناوری در ایران رتبه سوم را به دست آورده است. جایگاهی که پژوهشگاه در معیارهای پژوهش و فناوری و نوآوری سکوی چهارم را در آن‌ها در اختیار دارد. اما وضعیت این پژوهشگاه در سه حوزه مدیریت و بهره‌وری، آموزش و در نهایت فرهنگی و اجتماعی و دانشجویی چندان تعریفی ندارد، به طوری که رتبه‌های کسب‌شده از سوی این پژوهشگاه به ترتیب ۹، ۱۴ و ۳۶ کشور بوده است. موضوعی که نشان می‌دهد این پژوهشگاه نتوانسته در حوزه دانشجویی در جمع ۱۰ مؤسسه پژوهشی کشور قرار بگیرد.

پژوهشگاه مواد و انرژی هم با نام اولیه مرکز پژوهش‌های خواص و کاربرد مواد و نیرو را باید از جمله پژوهشگاه‌های قدیمی کشور به حساب آورد که بیش از ۵ دهه از سوی دانشگاه صنعتی شریف ایجاد شد. این پژوهشگاه از نگاه ISC در حوزه پژوهش توانسته در جایگاه سوم ایران قرار بگیرد. جایگاهی که در حوزه مرجعیت و دیپلماسی علمی و فناوری با یک پله ارتقا به رتبه چهارم می‌رسد. در عرصه فناوری و نوآوری و آموزش هم به ترتیب این پژوهشگاه در رتبه پنجم و ششم قرار دارد. اما این پژوهشگاه در حوزه‌هایی مانند فرهنگی، اجتماعی و دانشجویی و همچنین مدیریت و بهره‌وری نتوانسته خود را در بین برترین‌های کشوری جای دهد، به طوری که رتبه به‌دست‌آمده در این دو حوزه به ترتیب ۲۱ و ۲۹ بوده است.

برترین پژوهشگاه هنرو علوم انسانی، رتبه سوم پژوهشی را کسب کرد

مرتبط با حوزه آموزش عالی دست به پژوهش بزند، رتبه دوم را در بین هنر و علوم انسانی‌ها دارد. این پژوهشگاه در سه حوزه آموزش، پژوهش و مرجعیت و دیپلماسی علمی و فناوری توانسته رتبه دوم هر کدام را به دست آورد. وضعیت این پژوهشگاه در حوزه مدیریت و بهره‌وری نیز با داشتن جایگاه سوم در کشور، قابل قبول است. اما این مرکز پژوهشی کشور در حوزه‌های فناوری و نوآوری و همچنین فرهنگی و اجتماعی و دانشجویی با داشتن رتبه‌های ۹ و ۱۷ عملاً نتوانسته مانند دیگر حوزه‌ها، حرفی برای گفتن داشته باشد. مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور هم که تیر ماه سال گذشته از مرکز به مؤسسه ارتقا پیدا کرد، علی‌رغم رتبه سوم در کشور در بین پژوهشگاه‌های هنر و علوم انسانی، توانسته رتبه اول حوزه پژوهش دست پیدا کند. با این حال، وضعیت این مرکز در ۵ معیار دیگر چندان تعریفی ندارد. چراکه این مرکز در دو حوزه آموزش و مدیریت و بهره‌وری رتبه چهارم را به دست آورده است. در حوزه فناوری و نوآوری هم در سکوی ششم و در حوزه مرجعیت و دیپلماسی علمی و فناوری هم در جایگاه هفتم قرار گرفته است. وضعیت عملکردی این مرکز در عرصه فرهنگی – اجتماعی و دانشجویی هم باعث شده تا در سکوی شانزدهم کشور قرار بگیرد.

پژوهشگاه رویان؛ اول در حوزه علوم پایه

سه پژوهشگاه برتر حوزه علوم پایه و کشاورزی هم به ترتیب به پژوهشگاه رویان، دانش‌های بنیادی و پژوهشگاه ملی مهندسی ژنتیک و زیست فناوری می‌رسند. با این حال، پژوهشگاه رویان که نام آن با ناباورری گره خورده و ۲۷ سال می‌شود که فعالیت‌های پژوهشی و درمان را در این حوزه شروع کرده، در حوزه فناوری و نوآوری، فرهنگی، اجتماعی و دانشجویی و مدیریت و بهره‌وری توانسته رتبه اول را در بین پژوهشگاه‌های این حوزه به دست آورد. اما در حوزه‌های آموزش و پژوهش رتبه دوم و در نهایت در حوزه مرجعیت و دیپلماسی علمی و فناوری در جایگاه سوم قرار گرفته است. پژوهشگاه دانش‌های بنیادی هم که در حوزه مهندسی علوم پایه سکوی دوم کشور را در اختیار دارد، در ۳ معیار آموزش، پژوهش و مرجعیت و دیپلماسی علمی و فناوری توانسته رتبه اول را به دست آورد. اما در مقابل، برای ۳ معیار فناوری و نوآوری، فرهنگی و اجتماعی و دانشجویی و همچنین مدیریت و بهره‌وری هم در رتبه چهارم قرار گرفته است. موضوعی که

سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران در پژوهش چهارم شد!

در حوزه فنی و مهندسی، سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران با عصری ۴۵ ساله در جایگاه اول قرار گرفته است. بعد از آن پژوهشگاه پلیمر و پتروشیمی ایران و پژوهشگاه مواد و انرژی قرار دارند. سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران با وجود اینکه در معیارهای آموزش، فناوری و نوآوری، مرجعیت و دیپلماسی علمی و فسآوری، فرهنگی و اجتماعی و دانشجویی و مدیریت و بهره‌وری توانسته جایگاه اول را داشته باشد، اما در حوزه پژوهش در سکوی چهارم قرار می‌گیرد. پژوهشگاه پلیمر و پتروشیمی ایران هم با وجود اینکه در ۲ حوزه پژوهش و فناوری و نوآوری جایگاه دوم را در بین مؤسسات پژوهشی حوزه فنی و مهندسی به دست آورده، اما در ۲ حوزه آموزش و مرجعیت و دیپلماسی علمی و فناوری در سکوی چهارم قرار می‌گیرد. جالب‌تر

۱۰ پژوهشگاه برتر کشور در رتبه بندی جدید ISC							
نام پژوهشگاه	رتبه کشوری	رتبه در آموزش	رتبه در پژوهش	رتبه در فناوری و نوآوری	رتبه در مرجعیت و دیپلماسی علمی و فناوری	رتبه در فرهنگی، اجتماعی و دانشجویی	رتبه در مدیریت و بهره‌وری
سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران	۱	۱	۱۰	۱	۲	۱	۱
پژوهشگاه پلیمر و پتروشیمی ایران	۲	۵	۶	۲	۵	۳۸	۳۴
پژوهشگاه دانش‌های بنیادی	۳	۲	۱	۲۰	۱	۳۴	۲۷
پژوهشگاه رنگ	۴	۱۴	۴	۴	۳	۳۶	۹
پژوهشگاه مواد و انرژی	۵	۶	۳	۵	۴	۲۱	۲۹
پژوهشگاه صنعت نفت	۶	۱۲	۷	۷	۷	۱۴	۲۰
پژوهشگاه رویان	۷	۴	۱۲	۸	۸	۹	۵
پژوهشگاه ملی مهندسی ژنتیک و زیست فناوری	۸	۱۰	۱۵	۱۰	۶	۲۷	۱۱
پژوهشگاه نیرو	۹	۲۴	۸	۶	۲۲	۳	۴
پژوهشگاه شیمی و مهندسی شیمی ایران	۱۰	۱۱	۲۳	۳	۱۴	۲۹	۷

فرهیختگان

دانشگاه

شنبه ۳ خرداد ۱۴۰۴

شماره ۴۴۱۹

FARHIKHTEGANDAILY.COM

FARHIKHTEGANONLINE

۵